Uniwersytet Gdański

Karta przedmiotu

Nazwa i kod przedmiotu	Współczesne orientacje w religioznawstwie I , PG_00200710		
Kierunek studiów	Religioznawstwo (O)		
Data rozpoczęcia studiów	październik 2026 r.	Rok akademicki realizacji przedmiotu	2026/2027
Poziom kształcenia	II stopnia	Grupa zajęć	Grupa zajęć obowiązkowych z zakresu kierunku studiów
Forma studiów	stacjonarne	Sposób realizacji	na uczelni
Rok studiów	1	Język wykładowy	polski
Semestr studiów	1	Liczba punktów ECTS	3.0
Profil kształcenia	ogólnoakademicki	Forma zaliczenia	zaliczenie
Jednostka prowadząca	Rektor -> Wydział Historyczny -> Instytut Antropologii -> Zakład Studiów nad Religią		
Imię i nazwisko wykładowcy (wykładowców)	Odpowiedzialny za przedmiot	dr Andrzej Migda	
	Prowadzący zajęcia z przedmiotu	dr Andrzej Migda	

Formy zajęć							
	Forma zajęć	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium	RAZEM
	Liczba godzin zajęć	30.0	0.0	0.0	0.0	0.0	30
	W tym liczba godzin zajęć na odległość: 0.0						

Aktywność studenta i liczba godzin pracy					
	Aktywność studenta	Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów	Udział w konsultacjach	Praca własna studenta	RAZEM
	Liczba godzin pracy studenta	30	5.0	40.0	75

Cel przedmiotu	
	Kurs ma na celu zapoznanie studentów ze współczesnymi kierunkami badań nad religią, uwzględniającymi różne perspektywy teoretyczne, metodologiczne i podejścia stosowane w religioznawstwie. Uczestnicy zapoznają się z aktualnymi teoriami religii oraz ich zastosowaniem w analizie bieżących zjawisk o charakterze religijnym i społecznym w różnych kontekstach kulturowych. Podczas kursu studenci będą analizować religię (religijność, duchowość) jako zjawisko podlegające ciągłym przemianom, kształtowane m.in. przez rozwój naukowo-technologiczny, zmiany ekonomiczne, globalizację i wzmożone kontakty międzykulturowe. Poprzez omówienie wybranych koncepcji religii oraz badanie konkretnych przykładów zjawisk religijnych i społecznych, zajęcia pozwolą zrozumieć dynamikę współczesnej religijności. Dzięki połączeniu teorii z analizą praktycznych przypadków kurs umożliwi studentom krytyczną refleksję nad rolą religii w dzisiejszym zglobalizowanym świecie.

Efekty uczenia się przedmiotu

Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
[RELMU2_U02] Samodzielnie planuje i realizuje proces uczenia się przez całe życie, rozwijając wiedzę oraz umiejętności krytycznej analizy.	K2_U02 samodzielnie zdobywa wiedzę i poszerza umiejętności krytycznego myślenia	[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SU8] obserwacja samodzielnej lub zespołowej pracy studenta
[RELMU2_K01] Krytycznie ocenia zakres posiadanej wiedzy i umiejętności oraz uznaje potrzebę ciągłego rozwoju zawodowego i osobistego.	K _W08 ma szeroką znajomośćirozumie specyfiki przedmiotowej i metodologicznej religioznawstwa oraz jego relacji do innych nauk	[SK1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SK4] test/egzamin - ustny lub pisemny
[RELMU2_W07] Posiada pogłębioną wiedzę o specyfice przedmiotowej i metodologicznej religioznawstwa oraz w zaawansowanym stopniu rozumie jego relacje z innymi dyscyplinami naukowymi.	K _W06 wszechstronnie zna i orientuje się w stopniu zaawansowanym w głównych stanowiskach teoretycznych we współczesnym religioznawstwie	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja
[RELMU2_W02] Posiada pogłębioną znajomość terminologii religioznawczej w języku polskim.	K2_U05 pisze eseje i opracowania monograficzne na podstawie samodzielnie dobranej literatury, uwzględniając współczesny stan wiedzy w zakresie religioznawstwa.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja
[RELMU2_U05] Przygotowuje prace pisemne, prezentacje multimedialne i inne opracowania naukowe na podstawie samodzielnie dobranej literatury, uwzględniając współczesny stan wiedzy z zakresu religioznawstwa.	K _W02 zna zaawansowaną terminologię religioznawczą w języku polskim	[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SU2] prezentacja/projekt/referat/ raport [SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny

Treści przedmiotu

Wprowadzenie do współczesnego religioznawstwa; Kluczowe teorie i metodologie we współczesnych badaniach nad religią; Religia jako doświadczenie sacrum; Teorie sekularyzacji i desekularyzacji; Nowe ruchy religijne i duchowość pozainstytucjonalna; Religia w kontekście kulturowym; Religijność a umysł: perspektywa kognitywna; Doświadczenia mistyczne a neurobiologia; Hybrydyzacja i glokalizacja wierzeń; Wirtualne rytuały i wspólnoty online; Cyfrowa duchowość (religia w mediach społecznościowych, AI a wiara); Fundamentalizmy religijne i radykalizacja; Konflikty i dialog międzyreligijny; Etyka badań nad religią wyzwania w pracy terenowej; Badania jakościowe (wywiady, obserwacja uczestnicząca).

Wymagania wstępne i dodatkowe

Sposoby i kryteria oceniania osiąganych efektów uczenia się

Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy	Składowa oceny końcowej
wypowiedź ustna	55.0%	55.0%
projekt na zaliczenie kursu	45.0%	45.0%

Zalecana lista lektur

Podstawowa lista lektur

Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu). TYLKO wybrane fragmenty wskazane w trakcie zajęć:

- Sikora T., Użycie substancji halucynogennych a religia. Perspektywy badawcze na przykładzie zagadnień rytuału i symbolizacji, Kraków 1999.
- Sikora T., EUOI. Studia z symbolizmu i metaforyzacji katoptrycznej, Kraków 2004.
- Czeremski M., Struktura mitów. W stronę metonimii, Kraków 2009.
- Czeremski M., Sadowski J., Mit i utopia, Kraków 2012.
- Czeremski M., Mit - umysł rzeczywistość. Kognitywne uwarunkowania archaicznych form narracyjnych na przykładzie mitu, Poznańskie Studia Polonistyczne. Seria Literacka 2018 t. 34 (54): Pisarze i mózg, s. 163-184.
- Czeremski M. Pożegnanie z kultem gwiazd. Claude Lévi-Strauss a religioznawstwo Zeszyty Etnologii Wrocławskiej 2011 t. 14-15 nr 1-2, s. 143-160.
- Eliade, M., Sacrum a profanum. O istocie sfery religijnej, tł. B. Baran, Warszawa 2008.
- Eliade, M., Sacrum, mit, historia, Warszawa 1974.
- Migda A, Mistycyzm pentekostalny, Kraków 2013.
- Szyjewski A., Etnologia religii, Nomos, Kraków 2001.
- Szyjewski A., Od Valinoru do Mordoru; świat mitu a religia w dziele Tolkiena, M, Kraków 2004.
- Berger P., Święty baldachim. Elementy socjologicznej teorii religii, przeł. W. Kurdziel, Kraków 2005.
- Casanova J., Religie publiczne w nowoczesnym świecie, Kraków 2005.
- Hervieu-Leger D., Religia jako pamięć, Kraków 2007.
- Poniatowski, Z., Wstęp do religioznawstwa, Warszawa 1961.
- Luckmann T., Niewidzialna religia, Kraków 2006.
- Taylor Ch., Oblicza religii dziś, Kraków 2002.

	Uzupełniająca lista lektur	**Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu). TYLKO wybrane fragmenty wskazane w trakcie zajęć:** • Przybył-Sadowska E., Naturalne metody stymulacji doświadczenia ekstazy w praktykach prawosławnych hezychastów, Studia Religiologica", 2011, t. 44, 121-133. • Słownik religii, red. naukowa: Zbigniew Pasek, Elżbieta Przybył-Sadowska, Kraków 2010. • Sacha M., Od emocji do religijnej ekstazy. O pewnym szczególnym sposobie konstytuowania religijnych światów. Nomos. Kwartalnik Religioznawczy, 2011, 75/76, s. 117-130. • Rusecki, M., Geneza religii, w Religia w świecie współczesnym. Zarys problematyki religiologicznej, red. H. Zimoń (Studia Religiologiczne, 1), Lublin 2001, 71-88. • Waardenburg, J., Religie i religia. Systematyczne wprowadzenie do religioznawstwa, tł. A. Bronk, Warszawa 1991.
	Adresy eZasobów	
Przykładowe zagadnienia/ przykładowe pytania/ realizowane zadania	• Współczesne kierunki badań nad religią różnorodne perspektywy teoretyczne i metodologiczne w religioznawstwie. • Aktualne teorie religii ich zastosowanie w analizie zjawisk religijnych i społecznych w różnych kontekstach kulturowych. • Religia jako dynamiczne zjawisko wpływ nauki, technologii, globalizacji i przemian ekonomiczno-społecznych na religijność. • Teorie sekularyzacji i desekularyzacji przemiany religijności w nowoczesnym świecie. • Nowe ruchy religijne i duchowość pozainstytucjonalna alternatywne formy religijności. • Religia a kultura analiza wierzeń w kontekście kulturowym, hybrydyzacja i glokalizacja. • Kognitywne i neurobiologiczne podejście do religii doświadczenia mistyczne, umysł a wiara. • Religia w świecie cyfrowym wirtualne rytuały, społeczności online, AI a duchowość. • Fundamentalizmy i radykalizacja konflikty religijne oraz dialog międzyreligijny. • Metodologia badań religioznawczych etyka badań, metody jakościowe (wywiady, obserwacja uczestnicząca)	
Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu	Nie dotyczy	

Dokument wygenerowany elektronicznie. Nie wymaga pieczęci ani podpisu.